

ATKURIAME PLINKŠIŲ AUKŠTAPELKĘ

Švelniname klimato kaitą ir saugome biologinę įvairovę

7120 Degradavusios aukštapelkės

Senosiose durpių kasimo juostose atsikurianti augalinė danga

Stipriausiai pažeistose durpyno vietose vyrauja plika durpė

Plinkšių pelkė yra viena iš nedaugelio išlikusių aukštapelkių Mažeikių rajone. Nors pelkė stipriai pažeista sausavimo ir buvusios durpių gavybos, tačiau joje aptinkama tik aukštapelkėms būdingų rūšių ir buveinių.

Prieš Pirmąjį pasaulinį karą pelkėje buvo kasamos kraikinės durpės Plinkšių dvaro poreikiams. Sovietmečiu pelkė ruošta durpių kasybai – teritorija išvagota tankiu sausavimo griovių tinklu. 1970–1990 m. apie 8 ha pelkės buvo naudoti durpių gavybai. Jau kelis dešimtmečius Plinkšių durpyne durpės nekasamos. Dalis senųjų durpių kasimo juostų, kuriose kaupiasi vanduo, jau pasidengė ištisine kiminių veja su vyraujančiais Magelano, ruduoju bei raudonuoju kiminiais. Virš kiminių paklotų stiebiasi apskritalapės saulašarės, paprastosios spanguolės, siauralapės balžuvos, kupstiniai švyliai ir kiti natūralioms aukštapelkėms būdingi augalai. Tačiau visai pelkei atkurti vis dar reikia inovatyvių hidrologinio režimo atkūrimo priemonių.

Atsikuriančios gamtinės vertybės

Atkuriamą pelkė (69 ha) yra Plinkšių miško biosferos poligono ir Paukščių apsaugai svarbios teritorijos „Plinkšių miškas“ dalis, kurioje prieglobstį randa virš 20 saugomų gyvūnų rūšių. Pelkėje ir jos apylinkėse veisiasi ar maitinasi tetervinai, gervės, jerubės, pilkosios ir juodosios meletos, vapsvaėdžiai, sketsakaliai, baltieji kiškiai, šikšnosparniai (tokie kaip rudasis nakviša, šiaurinis šikšnys), ūdros, šermuonėliai, šarvuotosios skėtės ir kiti gyvūnai.

Teritorijoje inventorizuotos 3 tipų Europos Bendrijos svarbos buveinės: 7120 Degradavusios aukštapelkės, 91D0 *Pelkiniai miškai ir 7150 Plikų durpių saidrynai.

Europos Bendrijos svarbos buveinės Plinkšių pelkėje

Gamtotvarkos darbų schema

Lietuvoje įgyvendintas tarptautinis projektas, skirtas sausavimo ir durpių kasybos pažeistų Plinkšių, Sacharos, Amalvos, Pūsčios ir Aukštumalos pelkinių ekosistemų būklei gerinti ir klimato kaitai švelninti.

Plinkšių pelkės ekologinių sąlygų pagerinimui numatoma atkurti hidrologinį režimą suformuojant vandenį sulaikančius pylimus (bendras ilgis – 1,3 km) bei ant sausavimo griovių įrengiant 15-ka įvairios konstrukcijos užtūrų, skirtų lietaus ir sniego tirpimo vandeniui sulaikyti atkuriamoje pelkėje. Bendras tvenkiamų sausavimo griovių ilgis – 3,6 km.

Gamtotvarkos darbai svarbūs atkuriant pelkės hidrologinį režimą ir tipingas pelkių buveines bei šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijų iš pažeistų durpynų sumažinimui.

International project on restoration of degraded peatlands is aiming at the improvement of the peatland ecosystem and mitigating climate change. In Lithuania, five abandoned peatlands will be restored. Restoration actions in Plinkšiai peatland: instalment of 15 complex dams and construction of special embankments (total length – 1.3 km) for retention of rain and snow melt water in the restoration area.

Formuojamas vandenį pelkėje sulaikantis pylimas

Pelkės ir klimato kaita

Pelkės dengia vos 3 % sausumos paviršiaus, tačiau jose sukaupta gerokai daugiau organinės anglies nei visuose mūsų planetos miškuose.

Nusausintose pelkėse dėl suaktyvėjusios mikroorganizmų veiklos durpės pradeda skaidytis ir į atmosferą ima plūsti ŠESD. Plinkšių pelkė išskiria 324 t CO₂ e/metus, t. y. tiek kiek jų išskirtų automobilis važiuodamas aplink Žemę ties pusiauju net 29 kartus.

Atkurdami natūralioms pelkėms būdingą vandens lygį sustabdysime durpių skaidymąsi ir sušvelninsime klimato kaitą.

LIFE Peat Restore (LIFE15 CMM/DE/000138)

CO₂ emisijų mažinimas atkuriant nusausintus ir degraduojančius durpynus Šiaurės Europos lygumose / Reduction of CO₂ Emissions by Restoring Degraded Peatlands in Northern European Lowland

Daugiau informacijos <https://life-peat-restore.eu/lt>

Nuotraukų autoriai: Ž. Sinkevičius, N. Zableckis, L. Jarašius, S. Paltanavičius, R. Jakaitis, J. Sendžikaite, S. Sprainaitytė, G. Svitra

Projektą finansuoja

Projektą koordinuoja

Projektą Lietuvoje vykdo

Atsakingos organizacijos

Pastebėjus aplinkos apsaugos pažeidimus pranešti skubiosios pagalbos tarnybų telefonu numeriu 112.

Žemaitijos nacionalinio parko direkcija
Didžioji g. 10, Plateliai, Plungės r.
tel. 8 448 49231,
el. paštas znp@zemaitijosnp.lt
<http://zemaitijosnp.lt/>

Lietuvos gamtos fondas,
tel. 8 5 2310700,
el. paštas info@glis.lt
www.glis.lt

VI Valstybinių miškų urėdijos
Mažeikių regioninis padalinys,
tel. 8 443 77838
el. paštas mazeikiai@vm.lt

2016–2021 m. įgyvendinamą projektą iš dalies finansuoja Europos Sąjungos LIFE programos Klimato politikos paprogramė (Klimato kaitos švelninimas), Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir projekto partneriai.